

Saksprotokoll - Utvalg for miljø, plan og ressurs - 25.06.2014 – sak 73/14

Votering: Enstemmig vedtatt (10-0)

Vedtak:

Rana kommune kan ikke anbefale en utbygging av Farmannåga kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftkabling, som omsøkt i søknad datert 21.01.2014. Hovedbegrunnelsen for dette er de negative konsekvensene tiltaket vil ha på naturverdiene i området, reindrift og landskap.

Dersom det blir gitt konsesjon til det omsøkte tiltak, ber Rana kommune om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12.

Rana kommune anmoder forøvrig om at NVE vurderer følgende:

- Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
- Berørt vassdrag, herav også Dragelva, - må få tilstrekkelig minstevannføring hele året, jfr. vannressursloven § 10 for mest mulig å begrense påvirkningen av naturmangfoldet i vassdraget. Minstevannføringen i Farmannåga må tilpasses vassdraget og ikke legges på minstekravet på 5-persentilverdier uten nærmere vurdering.
- All nettilknytning skal skje ved kabling i bakken.
- Vannveien (rør) skal i hele sin lengde være nedgravd/overfylt.
- Det må utredes og sikres nødvendig ferskvannsbehov i tilfelle klekkeriet for settefiskproduksjon på vestsiden av Aurelva i fremtiden blir satt i drift.
- Anleggsveien frem til inntaket i Farmannåga og Dragelva skal fjernes etter ferdigstillelse av anlegget og terreng skal i størst mulig grad tilbakeføres til opprinnelig tilstand.

Blir konsesjon gitt etter Vannressursloven, må tiltakshaver før bygging kan igangsettes, søke kommunen om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for bygging av anlegget i LNF – 1 område. Ved behandling av slik søknad skal kommunen ha tilgang til alle relevante data som er tilkommet under konsesjonsbehandlingen.

Farmannåga kraftverk - høring av konsesjonssøknad

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for miljø, plan og ressurs	73/14	25.06.2014

Rådmannens innstilling

Rana kommune kan ikke anbefale en utbygging av Farmannåga kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftkabling, som omsøkt i søknad datert 21.01.2014. Hovedbegrunnelsen for dette er de negative konsekvensene tiltaket vil ha på naturverdiene i området, reindrift og landskap.

Dersom det blir gitt konsesjon til det omsøkte tiltak, ber Rana kommune om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12.

Rana kommune anmoder forøvrig om at NVE vurderer følgende:

- Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
- Berørt vassdrag, herav også Dragelva, - må få tilstrekkelig minstevannføring hele året, jfr. vannressursloven § 10 for mest mulig å begrense påvirkningen av naturmangfoldet i vassdraget. Minstevannføringen i Farmannåga må tilpasses vassdraget og ikke legges på minstekravet på 5-persentilverdier uten nærmere vurdering.
- All nettilknytning skal skje ved kabling i bakken.
- Vannveien (rør) skal i hele sin lengde være nedgravd/overfylt.
- Det må utredes og sikres nødvendig ferskvannsbehov i tilfelle klekkeriet for settefiskproduksjon på vestsiden av Aurelva i fremtiden blir satt i drift.
- Anleggsveien frem til inntaket i Farmannåga og Dragelva skal fjernes etter ferdigstillelse av anlegget og terreng skal i størst mulig grad tilbakeføres til opprinnelig tilstand.

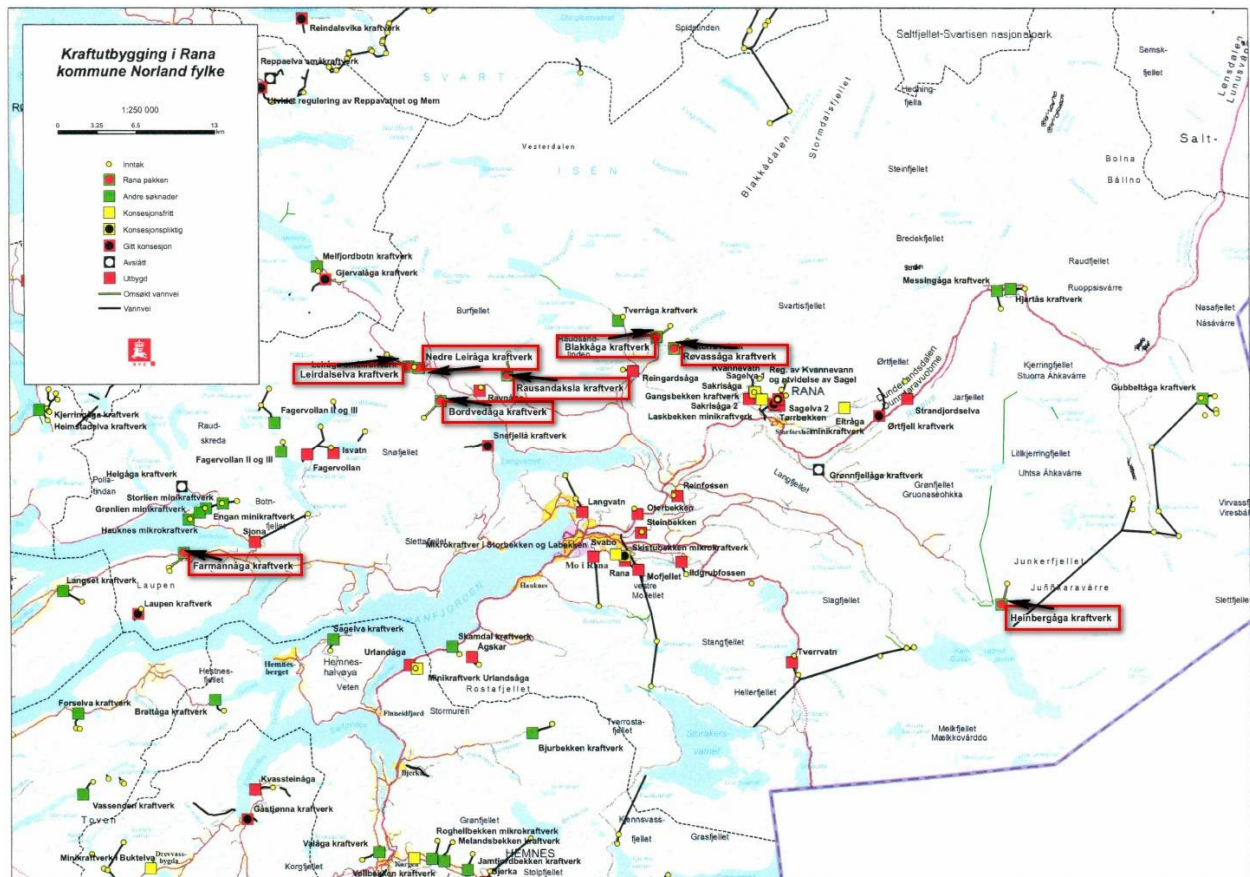
Blir konsesjon gitt etter Vannressursloven, må tiltakshaver før bygging kan igangsettes, søke kommunen om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for bygging av anlegget i LNF – 1 område. Ved behandling av slik søknad skal kommunen ha tilgang til alle relevante data som er tilkommet under konsesjonsbehandlingen.

Rådmannen i Rana, den 16. juni 2014

Saksopplysninger

Søknader

NVE har mottatt søknader fra flere søkere om tillatelse til å bygge 8 småkraftverk i Rana kommune («Ranapakken»). Disse har NVE nå sendt ut på høring samtidig. NVE ønsker i utgangspunktet at høringsinstansene vurderer hver sak for seg. De 8 aktuelle sakene er kraftverk i; Heinberggåa **Farmannåga**, Rausandaksla, Røvassåga, Nedre Leiråga, Leirdalselva, Bordvedåga og Blakkåga.

Med unntak av Farmannåga drenerer alle de omsøkte vannkraftverkene til Ranavassdraget eller Bjerka/Plura-vassdraget. Ingen av tiltakene vil medføre en endret vannføring i vassdragene.

Administrasjonens innledende kommentar

Dersom de 8 kraftverkene bygges slik som omsøkt vil det medføre en total produksjonsøkning på ca. 110 GWh som mesteparten vil bli produsert i sommersesongen. Rana kommune og Nordland fylke har imidlertid et stort kraftoverskudd. Det konstateres at de 8 omsøkte kraftverkene ikke er nødvendig for å dekke et lokalt eller regionalt behov for fornybar energi. Økt produksjon av fornybar energi er likevel positivt, noe som er i tråd med regionale og nasjonale mål. Fornybar energi vil kunne bidra til å fortrenge ikke fornybar energi.

Når det gjelder prosjektenes lokale og regionale verdi av inntektsskatt og overskuddsskatt ser vi at dette er vanskelig for oss å vurdere. Dette kan variere fra år til år og avhenger av de ansattes skattekommuner og plassering av de forskjellige selskapers hovedkontor.

Gjennomgående er Rana kommune opptatt av at konsesjonsmyndigheten (NVE) vurderer de omsøkte tiltakene etter Naturmangfoldloven. Sentralt er å vurdere om de negative konsekvensene for naturmangfoldet samlet sett er større enn summen av de negative konsekvensene av hvert enkelt tiltak.

Forøvrig nevnes at 8 småkraftsøknader omfatter et relativt omfattende søknadsmateriale som skal gjennomgås. Av kapasitetsårsaker har administrasjonen i forbindelse med denne søknadspakken ikke greid å overholde uttalelsesfristen til NVE som var 30.05.2014. Rana kommune har derfor mistet en eventuell innsigelsesrett hvis dette kunne være et aktuelt utfall i noen av disse foreliggende søknader. NVE er varslet om forsinkelsen og vi forutsetter at NVE i sin vurdering av konsesjonssakene også tar med Rana kommune sin uttalelse som her kommer en måned forsinket.

Søknad Farmannåga kraftverk

Tiltakshaver er Småkraft AS. Småkraft er eid av 4 selskap; Skagerak Kraft AS, Agder Energi AS, BKK Produksjon AS og Statkraft AS. Tiltakshaver har inngått avtale med samtlige private grunn- og fallrettighetseiere i elva om utvikling og utbygging av Farmannåga kraftverk (11 stk).

Farmannåga kraftverk vil utnytte et fall på 242 m i Farmannåga mellom et inntak på kote 245 og en kraftstasjon på kote 3. Det er også planlagt å overføre Dragelva til hovedinntaket i Farmannåga. Fra inntaket er det planlagt en nedgravd rørgate på 2,1 km, med unntak av en bratt skrent (mellom kote 75 og 35). Fra eksisterende vei ved Saltvikodden er det planlagt ca. 180 m permanent vei til Farmannåga kraftstasjon. Fra RV 17 og frem til inntaket er det planlagt permanent skogsbilvei langs rørtraseen; tilsammen ca. 1,7 km. Ved byggingen av overføringen av Dragelva vil det bli anlagt en midlertidig anleggsvei i rørtraseen som vil fjernes etter ferdigstillelse. Middelvannføringen er 0,61 m³/s, og det er søkt om maksimal slukeevne i kraftverket på 1,8 m³/s. **Kraftverket vil ha en installert effekt på 3,6 MW og årlig middelproduksjon er beregnet til 10,6 GWh.** Søker planlegger å slippe en minstevannføring på 30 l/s om sommeren og 0 l/s om vinteren

Det søkes om konsesjon etter følgende regelverk:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:
 - å bygge Farmannåga kraftverk
 - overføring av Dragelva til Farmannåga
2. Etter energiloven om tillatelse til:
 - bygging og drift av Farmannåga kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

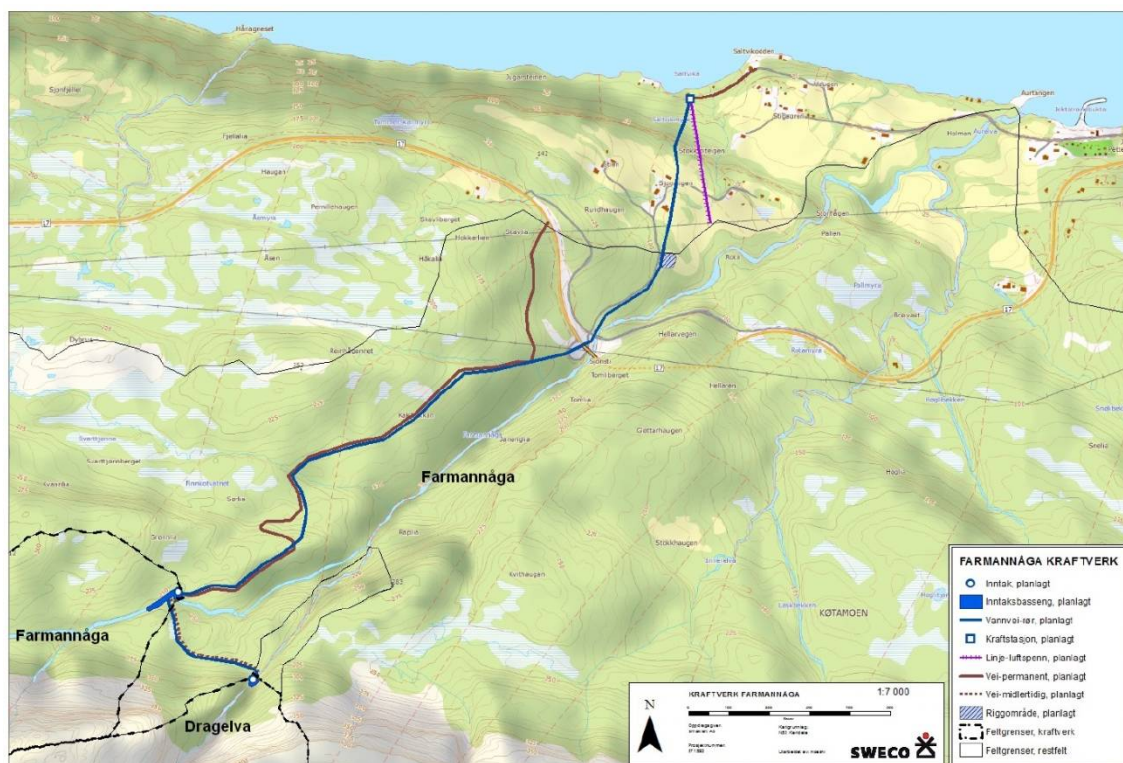

FIG: Oversikt plan

Behandling

Søknaden er oversendt Rana kommune som høringspart og vertskommune. NVE har hjemmel til å gi tillatelse i saken som gjelder utbygging av småkraftverk (inntil 10 MW), og andre vassdragstiltak.

Uttalelser i saker etter vannressursloven er for Rana kommune sitt vedkommende delegert til Miljø-, plan- og ressursutvalget.

Hoveddata for Farmannåga kraftverk

TILSIG		Farmannåga	Dragelva	Sum kraftverk
Nedbørsfelt *	km ²	5,4	1,7	7,1
Tilsig til inntaket	mill.m ³ /år	19,3	5,8	25,1
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	113,3	108,0	111,3
Middelvannføring	m ³ /s	0,61	0,18	0,79
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,080	0,020	0,1
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,026	0,008	0,034
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,002	0,000	0,002
Restvannføring **	m ³ /s	0,64	0,00	0,64
KRAFTVERK				
Inntak kote	m.o.h.	245	260	245
Inntaksbasseng	m ³	1600	800	1600
Turbinsenter	m.o.h.	-	-	3,0

Brutto fallhøyde	m	-	-	242
Lengde på berørt elvestrekning	km	2,9	0,4	3,3
Midlertidig energiekvivalent	kWh/m ³	-	-	0,56
Slukeevne, maks	m ³ /s	-	-	1,8
Slukeevne, min	m ³ /s	-	-	0,09
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	0,03	0,00	0,03
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	0,00	0,00	0,00
Tilløpsrør, diameter	mm	-	-	1000
Boret sjakt	m	-	-	2100
Overføring lengde	m	-	350	350
Installert effekt, maks	MW	-	-	3,6
Brukstid	timer/år	-	-	2900
REGULERING				
Magasinvolum	m ³	-	-	-
HRV	moh.	-	-	245
LRV	moh.	-	-	244,8
PRODUKSJON ***				
Produksjon, vinter (1/10-30/4)	GWh	-	-	4,2
Produksjon, sommer (1/5-30/9)	GWh	-	-	6,3
Produksjon, årlig middel**	GWh	-	-	10,6
ØKONOMI				
Utbyggingskostnad	mill NOK	-	-	36,5
Utbyggingspris	NOK/kWh	-	-	3,50
ELEKTRISK				
Generator ytelse	MVA			4,3
Generator spenning	kV			6,6
Transformator ytelse	MVA			4,3
Transformator spenning	kV/kV			6,6/22
Luftlinje eller kabel				Luftlinje
Lengde	m			300
Kraftlinje nominell spenning	kV			22

* Total nedbørfelt, inkl overføringer som utnyttes i kraftverket

** Restfeltets middelvannføring like oppstrøms kraftstasjonen

*** Netto produksjon der foreslått minstevannføring er fratrukket.

Beskrivelse av tiltaket

Inntak og dam

I Farmannåga er det planlagt å bygge en betongdam i størrelsesorden 4 x 20 m (HxL). Da kraftverket kjøres i takt med tilsiget (ikke start/stopp) vil vannstanden i dammen bli holdt nær kote 245 året rundt. Neddemt areal vil bli ca. 1600 m². Oppdemt volum ca. 2000 m³. Åpent rør for slipping av minstevannføring.

Vannvei

Vil for det meste bestå av nedgravde rør. Ned en bratt skrent mellom kote 75 og 35 er det planlagt rør i dagen ca. 45 m. Total lengde hovedvannvei blir ca. 2100 m. Rørdiameter er satt til 1,0 m. I anleggsperioden forventes berørt rørtrase å ha en bredde på 15 - 20 m. Det er planlagt å etablere en permanent skogsbilvei langs vannveien mellom hovedinntaket og RV 17.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen blir liggende i dagen ved fjorden. Grunnflate ca. 100 m². Inkludert parkeringsareal vil tomte legge beslag på ca. 500 m². Bygget blir stedstilpasset med tanke på materialbruk etc.

Veibygging

Riksveien krysser Farmannåga ca. en kilometer oppstrøms elveosen. Forøvrig er det flere veier/anleggsveier på begge sider av elva nedstrøms RV 17. Fra RV 17 og opp til inntaket er det planlagt permanent skogsbilveg langs rørtraseen tilsammen ca. 1,7 km. Ved bygging av overføringen fra Drageelva vil det bli anlagt en midlertidig anleggsvei i rørtraseen, men denne vil bli fjernet etter ferdigstillelse.

Massetak og deponi

Det vil ikke være behov for permanent masse-tak/deponi utenfor anleggsområdet da prosjektet er planlagt å ha massebalanse.

Nettilknytning

Helgelandskraft AS er områdekonsesjonær. Kraftverket koples til eksisterende distribusjonsnett via en ca. 300 m lang 22 kV luftlinje. Kabling i rørtraseen kan være aktuelt, men på det bratte partiet med rør i dagen kan det bli problematisk. Noen forsterkninger på øvrige nett må påregnes. Transformatorstasjonen i Sjona kraftverk må blant annet styrkes. Kostnadsbildet og fordelingen med andre planlagte kraftverk er ikke avklart ennå.

Utbyggers vurdering av mulige virkninger og konfliktpotensial

Aurelva renner ut i fjorden Sjona 6 km vest for Utskarpen. Farmannåga og Dragelva veksler mellom fosser og stryk mens Aurelva har noen rolige partier før den går i stryk ned mot utløpet i sjøen. Farmannåga renner gjennom en elvedal med v-profil med skogkledde bratte lier dominert av granskog med mer lauvskog opp mot inntaket. Dragelva har samme v-form oppover og forbi inntaket og mere innslag av lauvskog.

Det er registrert 3 prioriterte naturtyper i influensområdet: Gråor-heggeskog (liten verdi), gammel barskog (middels verdi) og bekkekløft (middels verdi). De rødlistede lavartene gubbeskjegg og huldrelav (begge *NT*-nær truet) og sopparten gammelgranskål (*NT*-nær truet) er påvist i influensområdet langs Farmannåga. Influensområdet inngår i leve- og yngleområdet for rødlistartene gaupe (*UV*-sårbar), jerv (*EN*-sterkt truet) og oter (*VU*-sårbar). Fuglearten konglebit (*NT*-nær truet) er påvist i gammelgranskogen langs vassdraget. Fiskemåke, hettemåke og svartand (alle *NT*-nær truet) finnes i dette området. Generelt fremstår influensområdet som ordinært for regionen med forventet artsinventar og funksjonsområder for vilt. Det er potensielle muligheter for oppgang, gyte- og oppvekstmuligheter for anadrom fisk fra utløp i sjøen opp Aurelva og videre ca. 200 m opp Farmannåga. Stasjonær ørret finnes videre oppover vassdraget.

Inntakene, adkomstveiene, nettilknytning og kraftstasjonen vil gi permanent arealbeslag. Fugl og vilt vil i området vil hovedsakelig påvirkes negativt i anleggsperioden. Det vil bli hogst av en del verdigfull eldre granskog. Vannføringen nedstrøms inntakene i de 3 påvirkede elvene reduseres store deler av året etter utbygging. Det vil trolig skje en dreining mot tørketolerante arter av karplanter, moser og lav inntil elva, blant annet i de registrerte viktige naturtypene gråor-heggeskog og bekkekløft. Redusert vannføring vil påvirke ørret og virvelløse dyr (ferskvann) negativt ca. 500 m. Farmannåga/Aurelva vil få redusert verdi for anadrom fisk. Mindre vanndekt

areal vil gi lavere individtetthet av fisk og insekter. Samlet vurderes den negative påvirkningen på biologisk mangfold i influensområdet å bli middels negativ.

Samlet vurdering:

Fagtema	Dagens verdi	Konsekvens	Vurdert av søker/konsulent
Rødlistarter	Liten til middels	Liten til middels negativ	Søker & konsulent
Terrestriks miljø	Middels	Middels negativ	Søker & konsulent
Akvatisk miljø	Liten til middels	Liten til middels negativ	Søker & konsulent
Landskap	Middels	Middels til liten negativ	Søker & konsulent
INON	Middels	Liten til middels negativ	Søker & konsulent
Kulturminner og kulturmiljø	Liten	Liten negativ	Søker & konsulent
Reindrift	Stor	Middels til stor negativ	Søker & konsulent
Jord- og skogressurser	Middels	Liten negativ	Søker & konsulent
Ferskvannsressurser	Middels	Liten til middels negativ	Søker & konsulent
Brukerinteresser	Liten til middels	Liten negativ	Søker & konsulent
Samfunnsmessige virkninger		Middels positiv	Søker & konsulent
Kraftlinjer		Liten negativ	Søker & konsulent

Samfunnsmessige virkninger

En kraftproduksjon på 10,6 GWh gir et bidrag til kraftoppdekningen både lokalt og nasjonalt. Kraftverket vil gi inntekter til blant annet tiltakshaver, grunneiere, stat og kommune. Vil bidra til opprettholdelse av lokal bosetting. I byggeperioden vil det være behov for lokal arbeidskraft. Basert på en Masteroppgave fra Ås innebærer utbyggingen en forventet lokal verdiskapning på ca. 50 mill. NOK.

Vår vurdering

Kommuneplan / reguleringsplan

I gjeldende kommuneplans arealdel (Rana kommune, 2004) er det meste av tiltaksområdet avsatt til arealkategorien LNF-1. I nedre del av prosjektområdet og ved kraftstasjonen er det LNF sone 2 hvor spredt bebyggelse kan tillates. I kommuneplanens bestemmelser er inntatt at det ikke skal bygges permanent vei opp til et inntak.

Rana kommunes småkraftrapport

På oppdrag fra Rana kommune er det utarbeidet en miljøvurdering av planlagte og potensielle mikro-, mini og småkraftprosjekter i kommunen (Multiconsult AS v/Kjetil Mork, 2009). Rapporten er ment å bidra til at Rana kommune får en samlet oversikt over småkraftpotensialet i kommunen. Den skal bedre kommunens forutsetninger for en langsiktig og god forvaltning av vassdragene og de miljøkvalitetene som finnes der. Følgende tema er gitt en vurdering i rapporten: landskap (inkl. kulturminner/kulturmiljøer), naturmiljø, friluftsliv/reiseliv og reindrift.

Farmannåga faller inn under småkraftrapportens delområde 3 som har fått samlet verdivurdering middels (**). Tabellen under viser en samlet oppstilling av delområde 3.

Delfelt 3 – Sørfjorden - Sjøna	Landskap	Naturmiljø	Friluftsliv	Reindrift	TOTALT

Verdi	middels (**)	liten (*)	middels (**)	stor/middels (***/**)	middels (**)
Konfliktpotensial	liten (-)	liten (-)	liten (-)	middels (--)	liten (-)

Detaljer vedrørende rapportens delområde 3 følger denne saken som trykt bilag.

Reindrift

Høy verdi og konfliktpotensialet for reindrift (Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt) skyldes at fra Sjonhagen og rundt Sørfjorden, forbi Myklebostad, Stiauren og opp på Sjonfjellet går det en flyttvei for rein. Flytteleia er allerede gjenstand for betydelig inngrep i form av landbruksdrift, bolig- og fritidsbebyggelse som gir barrierevirkninger for reinen. Området Laupen – Sjonfjellet benyttes også som vårbeite av reinbeitedistriktet.

Vannmiljøet

Vanndirektivet representerer en mer økosystembasert forvaltning enn det vi er vant til og miljømålene er i større grad knyttet til biologiske parametere og funksjon av vannmiljøet enn de har vært tidligere.

Vannforskriften (som gjennomfører Vanndirektivet i Norge) hjemler en forvaltningsplan for vannområde Ranfjorden hvor den omsøkte vannforekomsten ligger. Miljømålet er god økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomsten.

Farmannåga og Dragelva har i dag God økologiske tilstand (Kilde: Vann-nett). Det er viktig å sette krav om minstevannsføring som ikke gir redusert miljøtilstand i vannforekomsten.

Et småkraftverk som innebærer overføring av Dragelva uten minstevannsføring (400 m) ser vi ikke er i tråd med vilkårene som er satt i vannforskriftens §12 om at «alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand». For øvrig virker det ikke riktig å bruke 5-persentilen i Farmannåga. Tørrelgging av vassdraget utover naturlig periode vil heller ikke være i tråd med vilkårene i Vannforskriftens §12.

Friluftsliv

Området er ikke registrert som friluftsområde i kartlegging og verdifastsetting av friluftsområder etter DN's håndbok 25.

Landskap/naturverdier

Farmannåga er tilnærmet inngrepsfri. Vassdraget gir en del høye poengsummer på enkeltverdier som fisk (nedre del) fugl og rødlistearter, og den samlede verdien er stor for naturmangfoldet i området. Vassdraget innehar naturverdier som fossefall og fossestryk og har på enkelte partier også preg av naturtypen **bekkekløft/canyon** med spennende vekstmiljøer med stort potensiale.

Området er relativt kupert, bratt og ulendt. Planlagt inngrepet i tilknytning til rørtrase og adkomstvei vurderes fra vår side som voldsomt på enkelte partier. En revegetering vil naturligvis kunne tilbakeføre noe til opprinnelig – men de store landskapsmessige endringene i tilknytning til skjæringer og fyllinger vil man ikke kunne gjøre noe med. Etter en befaring i området den 10. juni i år konkluderer administrasjonen med at det planlagte inngrep i forhold til landskap og naturverdier alene er grunn til ikke å anbefale dette prosjektet.

Inngrepsfrie naturområder (INON)

Hele utbyggingsprosjektet blir liggende like utenfor det som i dag er INON-område. Tiltaket vil medføre at 2,1 km² INON-områder som ligger i sone 1 før redusert status til sone 2, mens 1,26

km2 INON-område som ligger i sone 2 faller bort som INON-område. Det blir ikke tap av villmarkspregede naturområder

- Tap av INON sone 2 (1-3 km fra tyngre tekniske inngrep :	1,26 km2
- Tap av INON sone 1 (3-5 km fra tyngre tekniske inngrep :	2,10 km2
- Tap av villmarkspregede naturområder :	0,00 km2
Samlet endring i INON	3,36 km2

Figur 3-2 Bortfall av INON-områder som følge av Farmannåga kraftverk.

Øvrige kommentarer

I dette prosjektet tas vannet ut av vassdraget og tilbakeføres ikke. Vannet føres til kraftstasjon ca. 800 m vest for dagens utløpe/delta i Aurelva hvor det slippes tilnærmet rett i sjøen. Fra dagens utløp av Aurelva i Sørfjorden er det potensial for oppvandring av anadrom fisk i Aurelva opp til samleløpet med Farmannåga og Innerelva. I følge grunneiere i området beskrives den nedre del av vassdraget som viktig gyte- og oppvekstområde for anadrom fisk med spesiell lokal verdi.

På vestsiden av Aurelva ligger et klekkeri for settefiskproduksjon som har elva som hovedferskvannskilde. Fra 1993 og fram til og med 2010 ble anlegget brukt til produksjon av yngel av sjøørret for utsetting i Ranelva ovenfor den stengte laksetrappa i Reinforsen og i

sideelva Tverråga ovenfor den den stengte fisketrappa i Revelforsen. Anlegget er ikke i drift per i dag og vannbehov ved en eventuell ny oppstart av anlegget er ukjent.

I overføringstraseen mellom Dragelva og Farmannåga vil det bli bygget en midlertidig anleggsvei i rørtraseen som fjernes etter ferdigstilling. Fra RV 17 og frem mot inntaket i Farmannåga er det planlagt permanent skogsbilvei langs rørtraseen tilsammen ca. 1,7 km. Vår kommentar her er at gjeldende kommuneplans arealdel (Rana kommune, 2004) er inntatt at det ikke skal bygges permanent vei opp til et inntak av et kraftverk.

Fylkesmannen/Fylkestinget

Fylkesmannen

Til orientering har Fylkesmannen i brev av 22.05.2014 fremmet innsigelse mot Farmannåga kraftverk med hensyn til reindrift, særlig med hensyn til reindriftens flytteleier og reinbeitedistriktets samlede belastning.

Fylkestinget fraråder NVE å gi tillatelse til bygging av Farmannåga kraftverk i sak 86/2014 i møte den 02.06.2014. Fylkestinget mener at tiltaket vil få negative konsekvenser for rødlistede arter, bekkekløft og gammel barskog av middels verdi. I tillegg vil tiltaket medføre svært negative konsekvenser for reindriften.

Konklusjon

Rana kommune kan ikke anbefaler den omsøkte utbygging av Farmannåga kraftstasjon med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinje. Hovedbegrunnelsen vil være de negative konsekvensene tiltaket vil få på naturverdiene i området, reindrift og landskap.

Blir det gitt konsesjon anmoder Rana kommune anmoder om at NVE vurderer følgende:

- Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
- Berørt vassdrag må få tilstrekkelig minstevannføring hele året, jfr. vannressursloven § 10 for mest mulig å begrense påvirkningen av naturmangfoldet i vassdraget.
- All nettilknytning skal skje ved kabling i bakken.
- Det må utredes og sikres nødvendig ferskvannsbehov i tilfelle klekkeriet for settefiskproduksjon på vestsiden av Aurelva i fremtiden blir satt i drift.
- Anleggsveien frem til inntaket i Farmannåga skal fjernes etter ferdigstilling av anlegget.

Rana kommune anmoder om at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12. Dette innebærer følgende:

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Blir konsesjon gitt etter Vannressursloven, må tiltakshaver før bygging kan igangsettes, søke kommunen om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for bygging av anlegget i LNF – 1 område. Ved behandling av slik søknad skal kommunen ha tilgang til alle relevante data som er tilkommet under konsesjonsbehandlingen.

Konklusjonen er inntatt i rådmannens forslag til innstilling.

Rana kommune, teknisk avdeling den 16. juni 2014

Sverre Selfors
teknisk sjef

Dag-Arnfinn Nilsen
saksbehandler

Hilde Sofie Hansen
Miljøvernsjef

Trykte vedlegg:

- Miljøfaglig vurdering delfelt 3
- Bilder fra prosjektområdet

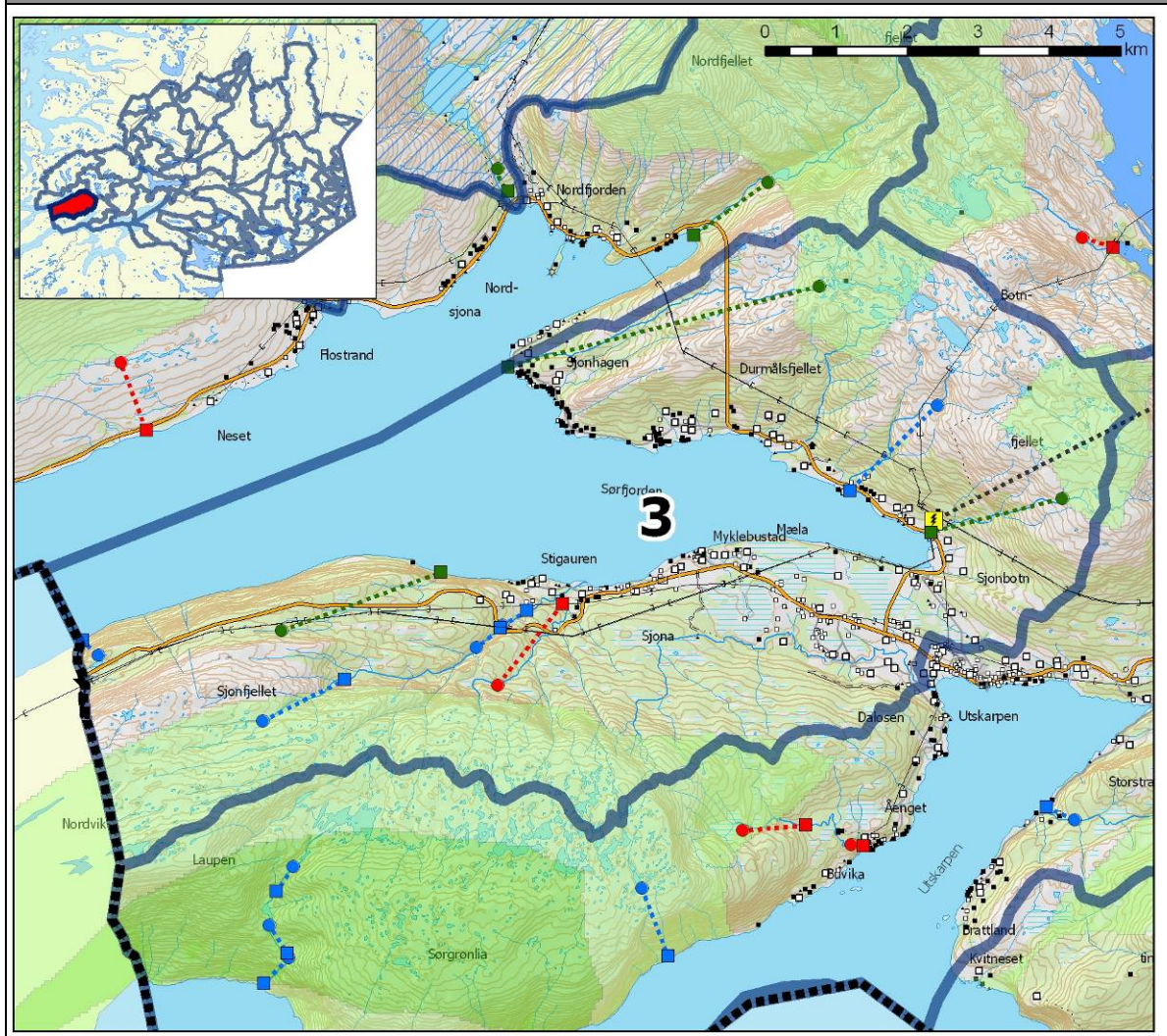
Utrykte vedlegg:

- Link til konsesjonssøknad datert 21.01.2014:

<http://www.nve.no/no/Konsesjoner/Konsesjonssaker/Vannkraft/?soknad=5637&type=11>

Delfelt nr:	3	Navn:	Sørfjorden / Sjøna
Regine:	157.3Z, 157.12Z, 157.310 og 157.32		

Kartutsnitt delfelt

Planstatus

Kommuneplan: Hovedsakelig LNF-sone 1, hvor spredt bebyggelse ikke tillates, men også noe LNF-sone 2, hvor spredt bebyggelse tillates (i områdene Jektstranda-Myklebostad, Etterbukta-Hauknes og Utskarpen-Sjønbøtn). Øvre del av Daloselva sitt nedbørfelt er avsatt som LNF-sone 1, nedslagsfelt vannverk. Byggeområder vest for Farmannåga, ovenfor Jektstranda, på Nordodden og ved Kvalnes og Fagerheim. Det grunne fjordområdet innerst i Sjønbøtn er avsatt som Naturområde.

Vassdragsvern: Delfeltet er ikke vernet i medhold av Verneplan I-IV.

Områdevern: Ingen områder innenfor delfeltet er vernet i medhold av Naturvernloven.

Landskapsregion: 32.2 Fjordbygdene i Nordland og Troms, underregion Ranfjorden.

INON: Omlag 19% av delfeltet ligger i INON sone 2. Det er ikke noe INON sone 1 eller villmarkspregede naturområder igjen i dette delfeltet. De inngrepsfrie områdene er lokalisert til høyreliggende deler av Sjønfjellet og fjellområdet nord og nordøst for Sjønbøtn.

Kraftutbygging: Sjøna kraftverk (55 MW) ble satt i drift i 1973. NVEs ressurskartlegging har påvist fem mulige prosjekter med en utbyggingspris på under 3 kr/KWh, nærmere bestemt mellom Sjønfjellvatnet og sjøen helt vest i delfeltet, i Farmannåga (tre prosjekter) og i Moabekken nordvest for Sjønbøtn. Videre er det påvist ett mulig prosjekt med en utbyggingspris på 3-5 kr/KWh i Aurelva/Inderelva, samt at det er kjent at grunneierne vurderer utbygging i Hønåga og Botnelva/Ytteråga.

Områdebeskrivelse og verddivurdering

Natur- og kulturlandskap Delfeltet omfatter indre deler av Sjøna med Sørfjorden og fjordlia omkring. Terrenget er oppbrudt med myrflater, brattkanter, åser og en lang rekke skarpe bekkenedskjæringer. Skarpe bergartsskiller kommer i dagen og tydeliggjøres i form av ulik motstand mot nedbryting og grobunn for vegetasjon/tresetting. Disse	Middels verdi (**)

forskjellene sees som tydelige striper i landskapet, og er svært godt utviklet innenfor delfeltet. Sørfjorden skaper distanse og åpner landskapet slik at de storskala elementene i landskapet blir fremtredende. De er imidlertid ikke dominerende, og i en mindre skala opptrer større variasjon og orienteringen svekkes. Relativt store leirjordsområder finnes sør for Sørfjorden, i overgangen mot Utskarpen. Lengre vest, i overgangen mot Laupen, finnes mektige skredmasser. Skog dekker det meste av lavereliggende deler av delfeltet. Granplantinger opptrer nokså tett i de bratte fjordliene, mens lauvskogen finnes øverst i skogbandet og inn mot jordbruksmarka. En rekke nedløp mot fjorden finnes mer eller mindre eksponert mot Sørfjorden. Som oftest er disse skjermet av tett skog, men det finnes enkelte unntak. Øvre deler av Moabekken er et slikt eksempel. Bekkene på sørsida av Sjona, mellom Myklebostad og kommunegrensa er lite eksponerte, men er likevel kontrastskapende og dels dramatiske landskapselementer lokalt. Jordbruket er framtrædende innenfor store deler av delfeltet. Tekniske inngrep er tydeligst representert ved veg, høyspentledninger og kraftverket i Mæla ved utløpet av Botnelva. Spør etter tidligere bosettinger, diverse løsfunn og Sjona kirkested (stående kirke) er registrert innenfor delfeltet. Kulturlandskapet setter et tydelig preg på delfeltet, særlig omkring Sørfjorden, og skaper en spennende, småskala variasjon. Leirsletta mellom Sørfjorden og Utskarpen er relativt uvanlig og skaper en særlig frodig vegetasjon inn mot innmarka i dette området. <i>Delfeltet tilordnes evalueringsklasse B1.</i>	
Naturmiljø og verneinteresser Delområdet består av en fjordarm og fjordlier med et ganske suboseanisk klima (det aller meste av området ligger i klart oseanisk vegetasjonsseksjon) og en og del rik berggrunn, inkludert noe kalkglimmerskifer. Eidet over mot Utskarpen har en del løsmasser, mens det for øvrig er gjennomgående tynnere dekke. Området har noe snaufjell i sørvest og nordøst, trolig mest lavalpint. I tillegg noe skog, både lauv- og granskog. Varmekjær lauvskog mangler. Grana er relativt ung og nyinnvandret her. Myr forekommer, og har tidligere dekket en del areal på eidet mot Utskarpen. Lite ferskvann unntatt mange små vassdrag, samt mange småtjern på snaufjellet. Noe kulturlandskap rundt Sørfjorden. Det er en del aktiv jordbruksdrift i indre deler av Sørfjorden og på eidet over mot Utskarpen, mens det ellers er lite. Omfanget av utmarksbeite er usikkert, men trolig begrenset. Noe varierende skogalder. Det er lite aktiv skogsdrift i området, men bl.a. topografi, innvandringshistorie for gran, tidligere brukshistorie m.v. medfører trolig at det er begrenset med biologisk gammel skog i området. Det er en del frodig vegetasjon i området, men trolig mer begrenset med kalkkrevende vegetasjon. 4 verdifulle naturtyper er kjent fra området (intakt lavlandsmyr – 3 lok, brakkvannsdelta). Kildegras (NT) fra strandenga inne i Sørfjorden er eneste kjente rødlisteart (unntatt virveldyr). Potensialet for flere verdifulle miljøer og rødlistearter er til stede, om enn ikke spesielt høyt. Dette gjelder bl.a. for høgstaudeskog, kalkrik fjellvegetasjon, rasmark/bergvegger, kanskje også bekkeløfter og fossefall, og er antagelig høyest på sørsiden av fjorden. Daloselva, som munner ut i Utskarpen, har en anadrom strekning på ca. 5 km. Elva er relativt sakteflytende. Det er ikke tidligere registrert og det ble heller ikke registrert laks i forbindelse med rotenonbehandlingen i 2005 (Stensli m. fl. 2005). Elvas begrensede størrelse, med lange, forholdsvis stilleflytende partier og finkornet bunnsubstrat, favoriserer normalt ørret foran laks. Tidligere undersøkelser (Sæter 1991) registrerte relativt høy tetthet av ørretengel på strekningen. Aureelva som renner ut i sørsida av Sørfjorden (Sjonafjorden) har oppgang av anadrom fisk ca. 200 m. Det er stort sett sjørørret som går opp i denne elva i dag. El-fiske i 1991 (Sæter 1991) avdekket en relativt tynn bestand. Samlet gis området lav verdi. Det er påvist begrenset med verdier i området, og potensialet vurderes heller ikke som spesielt høyt.	<i>Liten verdi (*)</i>
Friluftsliv og reiseliv Området nord for strekningen Sjonhagen – Sjonbotn benyttes i hovedsak til fotturer sommerstid. Brukerne er i hovedsak lokalbefolkningen og personer tilknyttet fritidsbebyggelsen i området. Området Laupen – Sjonfjellet benyttes til fotturer sommerstid, noe småviltjakt og er brukt som utfartsområde på ski vinterstid. Anleggsveien fra Sjonbotn til steintippen oppe i lia brukes til korte trimturer i nærområdet. Den merkede turstien til utløpet av Holmdalen starter fra Bjynnislletta ved anleggsveien. I delområdet foregår det storviltjakt (grunneierorganisert), og på Laupen selger Ytre Rana Grunneierlag jaktkort for småviltjakt. Det er fiskemuligheter i Småvatnan. Sjonfjellgården er en fjellgård som ble nedlagt på 1950-tallet. Det er kun ruinene igjen av våningshuset og fjøsen. Åkerlandskapet ligger rundt husruinene. Det er merket tursti fra bommen ved RV17 på Sjonfjellets østlige side. Det er under etablering en reiselivsbedrift ved Kvalnes i Sør-Sjona som tilbyr overnatting. I tillegg tilbyr Jektstrand camping overnatting.	<i>Middels verdi (**)</i>
Reindrift Hestmann-Strandtindene reinbeitedistrikt benytter området over Sjonhagen mot Sjonbotn som oppsamlingsområde. Området over Sjonhagen benyttes som både vår-, høst- og høstvinterbeite under flytting til/fra vinterbeiteområdene, som i de fleste år ligger lenger ut mot kysten. Fra Sjonhagen, rundt Sørfjorden, forbi Myklebostad, Stigauren og opp på Sjonfjellet går det en flyttlei gjennom et område med betydelige inngrep i form av landbruksdrift, bolig- og fritidsbebyggelse. Området Laupen – Sjonfjellet benyttes som vårbeiter av reinbeitedistriktet.	<i>Stor/Middels verdi (***/**)</i>

Farmannåga rett oppstrøms sammenløp med Dragelva

Sammenløp Farmannåga og Dragelva. Dragelva er til høyre.

Farmannåga rett nedstrøms planlagt inntak

Inntaksområde Dragelva. Ca. plassering dam merket med rød strek.

Dragelva like nedstrøms planlagt inntaksdam

Plassering av inntaksdam er estimert med rød strek.

Terreng der det er planlagt overføring (nedgravde rør) fra Dragelva til Farmannåga

Typisk terreng for planlagt vannvei (øvre parti) til Farmannåga kraftverk

Rør graves ned langs vei under bru

Rør graves ned langs vei

Utløp Farmannåga/Aurelva i sjøen